

A'OGA MAI LE AIGA: FAAMATALAGA MO MĀTUA MA TAUSI SOIFUA

Fautuaga, faailoa ma alagā'oa e lagolago ai le fanau o a'oga mai le aiga.

E UIGA I A'OGA MAI AIGA

O le mea tāua e mafai ona e faia ia fesoasoani ai i lau tama o a'oga mai le aiga o le faaauau lea o le faia o galuega masani, lagolago ma tima'i pea iai. E leai se tasi e manatu o oe ose faia'oga poo se tagata poto faapitoa ise mataupu.

E tāua le fai ma fesoota'i pea ma le a'oga a lau tama mo ni mea fou e faailoa mai.

O le a'oga a lau tama o le a:

- latou faamanino fesoota'iga o matafaioi a le faia'oga a lau tama faapea ma mea e tatau ona fai e tamaitia'oga ma mātua ma tausi soifua
- tuuina atu a'oa'oga faatino e fai e lau tama
- fesoota'i atu i mātua ma tamaitia'oga e ala atu i auala masani o alāleo, mo faata'ita'iga o upega tafa'ilagi a le a'oga, nusipepa ma imeli
- fautua mātua ma tamaitia'oga e uiga i mea faigaluega i luga o upega tafa'ilagi e mafai ona faaaogā e lau tama e fesoasoani ai i a latou a'oga mai aiga.

E faafesoota'i atu oe e le a'oga pe a leai se komepiuta poo initaneti i le fale, e talanoa atu ai pe mana'o lau tama e nōnō mai se komepiuta ma auala e mafai ona maua ai mea e fai ai le a'oga a lau tama.

FAATULAGA SE SIOSIOMAGA A'OGA

E eseese uma aiga. E tatau ona fai le a'oga i se avanoa o totolu o le fale pe a talafeagai ai. Mo se faata'ita'iga, i se potu malōlō poo se potu 'ai. E sili atu le lelei o potu nei ai lo se potu moe, lea e mafai ona faafilemū ai lau tama laititi ma faigofie ai ona vaavaai.

O se nofoaga e tatau ona:

- mafai ona leai se pisa i le tele o taimi
- i se mea e te iai poo se isi tagata matua.

MATĀFAIOI A TAMAITIA'OGA I A'OGA TAU MAMAO

Atonu e faamoemoe lau tama e fua i le matua ma le laasaga ua iai i le:

- fai ma mata'ituina fuainumera i tulaga mo faasilasilaga ma tali mai faia'oga
- fai se latou galuega sili ona lelei pe a mae'a ona faataunu se fe'au
- fai se mea e sili ona lelei ia faamalieina ai taimi ma aso e faagata ai se mea a'oga
- fesoota'i faasamasamanoa ma latou faia'oga ma lagā ni atugaluga poo nisi mataupu
- faaaauau ona mulimuli i ta'iala mo le amio a le latou a'oga.

ATIA'E FAIGA MASANI MA FAAMOEMOEGA

E tāua le atia'e ose faiga masani e fesoasoani ai i lau tama o a'oga mai le aiga. O le a maua atu ai se si'osi'omaga lea e faamalosi'au i le a'oga.

Amata ma faai'u aso ta'itasi i le siaki i totonu e fesoasoani ai i lau tama:

- faamanino ma malamalama atoa i faatonuga ua latou maua mai a latou faia'oga
- fesoasoani e faatulaga lava e latou ma faavasega mea e faamuamua mo latou a'oga i aiga.

Faamalosi'au ia fai ma malōlō i faamalosi tino. O le a le mamao ona aumai lea ose tuualalo mai lau a'oga i gaioiga e fai.

Faamalosi'au ia masani i taumafa soifua maloloina ma mautinoa le inu ia lava le suāvai auli.

Taumafai ia tausi taimi moe masani o le fanau atoa, ae maise lava fanau laiti.

PULEA O TAIMI O ATA MA SAOGALEMŪ I UPEGA TAFA'ILAGI

Talu ai le tele o le taimi e faaaluina e lau tama i luga o upega tafa'ilagi, e tāua ai ona e talanoa ia i latou e uiga i le saogalemū i luga o upega tafa'ilagi. O le a fai lea ma fesoasoani ia i latou e fai ai filifiliga o fuainumera faamaumauina lelei ma faaaogā tatau ai tekenolosi o faamatalaga ma fesoota'iga.

Atonu ete fia talanoa i lau fanau e uiga i le:

- faaaogāina na'o mea faigaluega ua fautuaina i luga o upega tafa'ilagi e le a'oga poo le Matagaluega o A'oga ma A'oa'oga (DET) (DET, Department of Education and Training)
- faaaloalo pe a fesoota'i i luga o upega tafa'ilagi, ia pei lava o loo talanoa faa-fesaga'i
- faaaogaina o masini fuainumera i avanoa o le fale.

Mo nisi fautuaga saogalemū upega tafa'ilagi (i le Faaperetania) mo mātua ma tausi soifua alu i le: www.esafety.gov.au

SIAKI I TOTONU I LE SOIFUA MALŌLŌINA O LE MAFAUFAU MA SOIFUA MANUIA

O le faavanoa ose taimi e siaki ai i totonu i le soifua malōlōina o le mafaufau ma soifua manuia o lau tama i aso ta'itasi e tāua lava.

Atonu e umi se taimi o tau faamasani lau tama i a latou auala fou mo a'oa'oga ma suiga e pei o le leva ona le vaai i foliga o seisi o lana vasega. E eseese uma lava uiga faaalia o tamaiti pe a vaai ini faiga fou – faalogona o faanoanoaga, faasiasia, fā'atu ma oo foi i le ita e pei o tulaga masani.

E mafai ona e fesoasoani i lau tama i le:

- faia ose avanoa e talanoa ai ini uiga poo a o latou lagona ma faalogona i mea sa fai mai ai
- faailoa mea e mafai ona latou faia e latou lava poo le auai iai ma oe e faalauiloa ai ni popolega o loo latou tau avea
- fesili poo a mai le latou faalogona e uiga i a'oga mamao, ma pe iai se mea e mana'omia ai sau fesoasoani.

Faamolemole, faafesoota'i lau a'oga mo se fesoasoani pe afai o iai nisi ou popolega e tusa ma soifua malōlōina ma soifua manuia o lau tama.

FAUTUAGA MO MĀTUA MA TAUSI SOIFUA O FANAU E IAI MANA'OGA FAAOPOOPO

Afai e iai mana'oga faaopoopo o lau tama, e tatau ona talanoa i le latou faia'oga e uiga ise alafua o a'oga ta'ito'atasi. O le a fesoasoani lea e fai ma ta'iala i a latou a'oga mai aiga.

O le itulau a mātua i le DET upega tafa'ilagi (www.education.vic.gov.au/parents) e tele faamatalaga i le Faaperetania e fesoasoani mo mātua ma tausi soifua e lagolago ai a'oga mai aiga.

Ua iai foi se ta'iala auiliili ua avanoa (i le Faaperetania) ua ta'uua o le *Understanding learning difficulties for parents: a practical guide*. Ua iai i totonu fautuaga faatino e uiga i le faigatā o a'oga e faapea ma se lisi o apps fautuaina. Ua maua lea mai www.uldforparents.com

ALAGĀ'OA MA FAAILOA I TUSITUSI, FAITAUTUSI MA LE NUMERA

Ise faaopoopoga i alagā'oa ma mea ua tuuina atu e le a'oga, e mafai ona e faaaogāina alagā'oa ua tā'ua i lalo e lagolago ai lau tama a'o latou a'oga mai aiga. O alagā'oa uma nei ua tusia i le Faaperetania:

Tusitusi, faitautusi ma le numera:

Faailoa mo mātua ma tausi soifua ia atia'e ai tomai o latou fanau i le tusitusi, faitautusi ma le numera e mafai ona siitia mai www.education.vic.gov.au. Sa'ili: *get involved in literacy and numeracy*

Lu'itau a le Premier i le Fatautusi:

O le lu'itau e tima'i ai fanau ma tamaitia'oga mai le fanau mai e oo i le Tausaga 10 (Year 10) ia faitau ai se aofa'i oni tusi i tausaga ta'itasi ma faamau o latou taumafai i luga o upega tafa'ilagi. Lesitala i le www.education.vic.gov.au. Sa'ili: *premiers reading challenge*

Matematika ma numera i le aiga:

Ose tiute tāua ua faia e mātua ma tausi soifua i le fesoasoani e atia'e le tomai i le numera a latou fanau. Fautuaga ma alagā'oa mo aiga e mafai ona siitia mai www.education.vic.gov.au. Sa'ili: *mathematics and numeracy at home*

© Setete o Vitoria (Matagaluega o A'oga ma A'oa'oga) 2020. Vaganā ai mea ua [faailogaina](#), o tusiga i lenei tusi ua tuuina atu i lalo ose [Creative Commons Attribution 4.0 International](#) Faamolemole siaki le faasilasilaga atoa [copyright notice](#)

[Learning from home: Information for parents and carers - English](#)